

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
з Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів,
поодиноким числом по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Екпе-
диция місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня авичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланих» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Орієнтальні питання на черзі.

(X) Від часу конституції став Царго-
род осередком і вихідною точкою консти-
туційних змагань на цілїм Сході. Народне
святю, яке недавно там обходжено на спо-
мин упадку самовлади Абдуль Гаміда, було
не тільки святю молодотурків і їх полі-
тичних приятелів поміж християнами, але
й Перси та Єгиптяни, там присутні, брали
живу участь в сїм народнім обході. Моло-
дотурки і їх політичні приятелі були вель-
ми одушевлені, а Перси і Єгиптяни в тім
одушевленю переймали ся новими надїями
для будучини. Але щоби все те зрозуміти,
треба глянути троха глибоше. Коли війско
в повній параді вирушило на „холм свобо-
ди“ на велику війскову параду, народна
юрба була вельми урадована, але не так
весело були настроєні керманічі політики.
Мімо всіх успіхів видає ся конституція та-
ки ще не зовсім обезпеченою. Керманічі
політики побоюють ся не так удару старо-
турків на конституцію, як радше ворого-
ваня Греків і Вірмен. Греки брали вельми
слабу участь в обході народного святя, а
їх патріарх не вийшов на війсковій пара-
ді, а що Грекам було заборонено виставля-
ти грецкі хоругви, отже не прикрашували
своїх домів також турецькими. Задля того,
що Греки усунули ся на бік, було також
освітленє міста вельми слабе.

Загальну увагу звернула приява знач-
ного числа відпоручників єгипетского на-
родного сторонництва. Успіхи молодотурків
не мали ніякий ксай крім Персії такого
могутного впливу, як на Єгипет. Єгиптянам
поводить ся вправді ліпше під англійскою

владю, як Туркам під самовладю, всеж
таки англійске опікувство чимало пригно-
блює їх народні гордості. „Геть від Англії
і тіснійша прилука до Турків!“ отсе оклик
сильного народного сторонництва, котре
щораз більше здобуває собі значіня і стає
вельми не вигідним для Англичан. Англича-
ни намагають ся всякими способами згно-
бити і залякати се сторонництво і придуси-
ти єго дневникарство, але не можуть в тім
напрямі повелічати ся великими успіхами.
Народне сторонництво вислало численних
відпоручників на народний обхід в Царго-
род, а там витали їх з великим одушевле-
нем, у великого везіра, у шеіку уль-іслама,
в посольській палаті і в сенаті. Відпоручни-
ки всюди зазначували приваєжність Єгип-
ту до Туреччини. Провідник відпоручників
Ф а р і г - б е й заперечив вісти, начеб єги-
петска данина мала бути капіталізована,
Єгиптяни не хотять протинати сеї звязи,
яка їх лучить з Туреччиною, навпаки, они
готові причиняти ся датками до війска ту-
рецкого і флоту, що призначені боронити
независимости Єгипту. Вість про викупно
єгипетскої данина назвав Фаріг-бей англій-
скою видумкою, виміреною на розбудженє
недовіри між Єгиптом і матерним краєм.

З часу відкриття конститутції в Туреччи-
ні має Босфор на богаті єгипетскі семі не-
звичайно приманливий вплив. Давнійше ма-
ло хто виїздив на літо над Босфор, а сего
року було число єгипетских гостей значно
більше а також кедив остав там довший
час, як звичайно. За Абдуль-Гаміда був єго
побут в Царгороді цілою низкою упокорень
і легко зрозуміти, длячого він сїв побут
там по зможі скорочував. За конституції і
се змінило ся. Теперішній побут хотів ке-
див вихиснувати для управильненя своїх

державно-правних відносин до Туреччини;
оскільки се єму повело ся, є поки що тай-
нею. За Абдуль-Гаміда збувано єго все
гарними обіцянками і вказувано на те, що
в такім случаю треба би і болгарскому
князеві признати рівне становище. Тимчасом
болгарский князь став независимим царем,
отже тепер не можна вже тим закривати ся.
Після наконецної розвязки
боснійского і болгарского
питаня виринає тепер єгипет-
ске питанє, а після полагоди кре-
тійского питаня стане оно непе-
речно на черзі. Минули вже часи держа-
вних провізорій витворених європейскою
орієнтальною політикою, тепер треба впро-
вадити ясні відносини.

Досить глянути на карту, щоби зрозу-
міти, яке значінє має Єгипет для Туреччи-
ни і нема найменшого сумніву, що моло-
дотурки доложать усіх заходів, щоби збе-
регти для Туреччини сей важний край, ко-
трий четвертину столітя остає в руках Ан-
гличан.

Підчас народного обходу був кедив
також в наметі султана на війсковій параді
і був вельми звичливий для султанських
принців, бажаючи тим мабуть віддячити ся
за почесну гостину султанови. Англичани
зорким оком слїдили кождий крок кедива
і не залишили нічого, що могло би ударе-
мнити єго змаганя. Боротьба о Єгипет буде
вельми завзята, але не буде рішати ся, як
перед тим всі орієнтальні справи, в євро-
пейских державних канцеляриях, але у ве-
ликій часті в Царгороді. Політичне значінє
Царгорода яко духовного осередка музул-
манської віри, зросло вельми, а вплив єго
на Єгипет, Персію, Болгарію і Грецію є
нині далеко більший, як давнійше. Персія

М. Сл...

П'явка.

Був гарний осінний вечір. Білолиций ходив
по небі та освічував дорогу. Здовж дороги не
було ні одної деревини, ні одного корчика. —
Повітря чисте, спокійне, свіже.

Дорогою спішить молодий жовнір. На єго
лиці малював ся смуток і грижа. Місяць тому
назад їхав він туди, але в противну сторону —
до війска. — Він так радо йшов туди, але ско-
ро змінилась єго радість. Він думав, що не буде
в полку офермою, але капраль зробив єго ним.
Скоро прийшов до компанії, капраль відобрав
єму всі гроші, які привіз з дому, а пізнійше,
коли лише розробив які гроші, мав єму відда-
вати. Так було цілий місяць. Нині казав єму ка-
праль дати собі 2 леви. Коли він звиняв ся, що
не має, а позичити також не має де, сказав
єму строго капраль, що коли не принесе гро-
ший вечер, може повісити ся. З боязни перед
капралем йде саме тепер по гроші до села. В
віддаленого о шість миль від міста.

Ось і село К.

Від него половина дороги до дому.

Надійшов якийсь газда...

— „Добрий вечір“ — поздоровив єго жов-
нір.

„Дай Боже здоровля“ — відповів, а то ку-
ди свіщите так, пане воєк?

— До дому! — сказав жовнір.

— А дозволили?
— Богато би говорити, але не маю часу —
Ще далека дорога — відповів жовнір, і забрав
ся йти далі.

— Чекайте но, пане воєк! Чи ви не „де-
зинтир“ часом? — Покажіть по книжку! —

— А вам що до моєї книжки! — офукнув
ся жовнір.

— Такі ви мудрі, пане воєк? Гей Іва ходи
но сюди!

Надійшов парубок. Видко було, що се ви-
служений воєк.

— Хло' йди но ти до війта, там є жандар,
скажи єму; що маємо „дезинтира“. Але скоро
мой!

Парубок не пішов, але побіг.
Недовго й надійшов жандарм.

— Маєш книжку? запитав жовніра.

— Ні!

— Де йдеш?

— До дому.

— Куди?

— До Б.

— По що?

— По гроші!

— Кому?

— Собі.

— На що?

Жовнір злий був видко на сі питання, бо
сказав гнівно:

— При протоколі почувте!

— До міста! — закомендував жандарм і
відобрав у нього багнет.

По дорозі мав жандарм орудку до села С...

Завернув туди...
Здїбав вартівників:

— Тримайте єго, завтра рано маєте мені
єго віддати.

Вартівники попровадили жовніра до хати,
казали спати.

Жовнір спав несупокійно. По годині попро-
сив води. Вартівники подали єму води, та по-
чали випитувати ся у нього, де єго жандарм
здїбав, де веде, відки, защо?

Жовнір розповів їм все, і попросив хліба,
бо не їв від раня.

Они дали єму хліба, депо й до хліба, а
бачучи, що він утомлений, казали далі спати.
Коли пробудив ся, була шеста година. Умив ся,
пожалував ся перед вартівниками ще раз й за-
плакав.

Надійшов жандарм.

— А що, не втік вам птацюк,

— Та він, пане пшандар, не має сил втікати

— відповіли оба.

Жандарм зробив міну, мов би хотів сказа-
ти: „ще побачимо!“, і сказав:

— Но, пане воєк, час в дорогу!

Воєк встав з лави, та мовчки вийшов з
хати. —

Пішли...

А вартівники стали, та мовчки дивили ся
їм у слїд...

Ім жалко стало свого брата...

Сопів, 17. жовтня 1902.

як звичають, домагає ся турецьких офіцерів для обнови свого війська, а вже се одно є вельми знаменне, що там могла зродити ся така гадка.

З усього того видно, що уми там розбудили ся і потребують лише розумного проводу. Кретийські події впровадили в рух дальші орієнтальні питання, які тепер виступили на черзі.

Огляд часописий.

(N. fr. Presse про д-ра Бобжинського яко адміністративного політика в галицькій намісництві).

(Конець).

Окрім поданих нами вчера голосів в N. fr. Presse про намісника д-ра Бобжинського з нагоди розпущених вістей про обнову кабінету і можливости покликання его до міністерства, наводить сей дневник також ось які замітки довголітнього личного приятеля про его особистість.

„Чи др. Бобжинський стане міністром, невідомо. Вважаю однак се зовсім неімовірним, щоби він мав бути міністром скарбу. Хоч він яко намісник є також президентом кравної дирекції скарбу, однак скарбовими справами майже ніколи не займав ся і не вірю, щоби він підняв ся кермованя таким трудним ресортом, як міністерство скарбу. Др. Бобжинський кіичить сего року 60 літ життя. Се є вік, в котрім уже відклонює ся сьмілі почини і не вступає ся на нові області. Колиб однак др. Бобжинський вступив на яке небудь становище до міністерства, був би неперечно окрасою австрійського кабінету. Др. Бобжинський є знаменитим мужем, один з найліпших характерів, які має Галичина. Се чоловік визначного знаня, опанував найріжніші царини вельми основно, є знаменитим істориком і глибоким ученим. Др. Бобжинський є консерватист і належав до консервативного крила польського кола. Не можна однак казати, начеб він проявляв крайно клерикальні погляди. Він є передовсім справедливо думаючий чоловік і ніколи того не стерпів би, щоби насилувано права Русинів“.

В справі обнови міністерства бар. Бінерта в N. fr. Presse оден політик, добре ознакомлений з настроєм парламентарних сторонництв зазначає, що не може бути мови про сю справу в хвилі, коли все парламентарне і політичне жите в Австрії відпочиває. Окрім того і в політичнім положеню нічо нового не проявилось, що би давало привід до яких небудь змін в кабінеті. Вправді „Слав. Союз“ домагав ся обнови міністерства бар. Бінерта хоч би в часті. Однак в останніх часах не виступила віяка нова проява, яка би оправдувала потребу зміни в міністерстві.

Що до вістей про зміну в міністерстві скарбу, то від якогось часу польські сторонництва ведуть між собою суперечку про теку міністерства скарбу. Може бути, що між людовцями і всеполяками злагодили ся або зовсім устало напружене, колиб послідувала зміна в міністерстві скарбу, але нема основи припускати, щоби вже тепер мала послідувати така зміна. Се було би і задля того трудно, бо новий міністер не зумів би постояти за фінансовими пропозиціями внесеними в держ. раді. Задля неприхильности декотрих парламентарних сторонництв до міністра скарбу вводити в нїм зміну є неумісно.

Також інші вісти про зміни в міністерстві бар. Бінерта треба віднести до подібних поведів. В сій хвилі можна з повним правом назвати сї вісти зовсім безосновними. В другій половині серпня повернуть міністри із своїх відпусток а 18. серпня в день уродин цісарських відбуде ся рада міністрів і тоді справа обнови міністерства бар. Бінерта могла би бути обговорена і набрала би до певної міри актуального значіння.

Новинки.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Євдокія преп.; римо-кат.: Іполита м. — В суботу: руско-кат.: В. Ч. К.; римо-кат.: Евсевія.

— III. катехитичний курс в Монахові відбуде ся від 30. серпня до 3. вересня с. р. Темою обрад буде релігійне вихованє. I. виклад буде про теоретичні основи релігійного вихованя: про етичну концентрацію та психологію волі; II. про основні проблеми, про волю; про вишколюванє совісти, вихованє до самостійности, панованє над почуванєм; III. про практику рел. вихованя: метод в вироблюваню волі, науковий плян вихованя, рел. вправи яко педагогічні средства, дисципліна а кара, провід позашкільної молодіжи, перепони в вироблюваню сили волі, вплив школи на вихованє, IV. катехези. По викладах відбуває ся дискусія.

— Русини в Баварії. В фабриці Карга в Гайменкірх застали рускі богослови, що приїхали там з Інсбрука, 100 робітників, які там працюють 6 літ в нужденних відносинах. Богослови урядили там дводневу місію в часі Зелених Свят, поручили руських робітників місцевому священникови і полишили їм цінні вказівки.

— Національна статистика учеників у львівських державних середніх школах при кінці 1908/9 шк. р.:

	Гр.-кат.	Рим.-кат.	Правосл.	Жидів	Інших	Русинів	Разом
I. гімназія (руска)	802	3	3	—	—	708	708
Філія (руска)	447	2	—	—	—	449	449
II. гімназія (німець)	—	—	—	—	—	—	—
III. „ (польська)	40	342	1	135	6	27	524
IV. „ „	92	707	—	297	7	73	1103
V. „ „	51	237	—	273	4	39	565
VI. „ „	—	266	—	50	2	—	318
VII. „ „	103	358	—	262	11	85	734
VIII. „ „	—	—	—	—	—	—	—
I. реальна школа (польська)	39	357	—	85	29	29	511
II. реальна школа (польська)	47	417	—	153	9	39	626

— На першу хліборобську виставу в Стрию надійшли між иншим отсі дальші зголошеня: Ів. Яворський з Рогатина (голуби); Ів. Семенюк з Печеніжина (катетки, тарелі і т. п. в гуцульскім стилі); Федор Семенюк з Печеніжина (переплетничі вироби); Олекса Мазурик з Печеніжина (скатерти); Олена Білецька з Печеніжина (кіптар і дзьобенку); Захоронка в Печеніжині (вишивки); Ольга Хтей з Бенюва (мармоляду смажену з смереки і припис приріджуваня); Теодора Кучикова зі Стрия (ріжні роди яри і конфітур); Авг. Домбровский зі Ворони (ріжні огородини); Йосиф Кучика зі Стрия (ріжні руди оочів); Мих. Цюцяк і Іван Остапак Федора, господарі з Радча (жито, пшеницю, овес і капусту); Гривько Іванишин з Довжи (креденс з чорного дуба); Ів. Диповський (черес майстерської роботи); Йосиф Турко з Перемишля (комнатний вівтарик з штучного мрамору); Іван Булка з Григорова (патоки і віск); Ол. Карванський з Жерниці (качки Пекінг і сріблесті крилики); Вол. і Юліян Варавода з Утороу (ностоло з волоками, стару гуцульську рушницю і пістоло, кафлі, топірі, збанки і гердани); Ізидора Шалаутова з Дичок (вишивки); Луція Левицька з Олеська (килими, кури Longschan і качки Пекінг); Антін Івашків з Григорова (різьбарські вироби); Михайло, Николай і Антін Фігель і Йосиф і Михайло Шуплати з Порохника (чоботи); Прокіп Прокопович з Порохника (римарські вироби); Йосиф Карняк з Порохника (кожух, червоний контуш, кожушані штани, кожушаний кіптар); Михайло Карняк з Порохника (кожухи); Прокіп Прокопович з Порохника (оріхи); Николай Фігель з Порохника (грушки); о. Созанський з Черчі (полотна, гіпс і камінь гіпсовий, білу пшеницю, шведке жито, яблока); Ів. Комаринський зі Звенигорода (вишивані сорочки, ручники і обрус); Руский Народний Дім в Олеську (картограм); Читальня „Просвіта“ в Скваряві (місцеву ношу); Павло Балацкий зі Скваряві (хрести і улий); Василь Тимофійчук з Княждвора (улий); А. Кульчицька з Підпечар (вишивки, різничий гіпс і будівельний, вироби з каміня і ярину); Філія Тов. „Просвіта“ в Золочеві (збірку часничу і оочів населеня повіту); Дам'ян Сенишин з Винник (рами з українськими гербами і козацькими емблемами).

— З царства кнута. Ревізії і арешти на рос. Україні не переводять ся. Очевидно, що ревізії в Українці відбувають ся на доноси „істиннорусских“. Оноді вечером зробила поліція ревизию в завідателя в укр. книгарні „Літ. Наук. Вістника“ в Києві і хоч нічого підозрілого не найдено, то таки арештовано завідателя книгарні д. Данила Процієненка. — В Івангороді, чигиринського повіта, арештовано оноді дописувателя „Ради“ д. П. Бака і забрано его приватну переписку.

— Руска гімназія в Вишніці і галицькі Поляки. До вишніцької гімназії вписалось досить поважне число учеників Русинів з Галичини, бо се для них найближша гімназія з рідною викладавою мовою. Очевидно, се не могло подобитись галицьким Полякам. Они хочуть польонізувати Русинів за всяку ціну і до сего надуживають своє власти в краю. В тій цілі, як доносить „Буковина“, вже з початком сего року шкільного,

повстане в близьких від Вишніці Кутах польська приватна гімназія. На Поляків она не може рефлектувати, бо Поляків тут дуже мало. Се сильне наставлено на руску молодіж з Галичини і може ще на вишніцьких Жидів.

— Еміграція з Полтавщини. З Стовп'яга, переяславського повіту (на Полтавщині), пишуть до „Ради“: Останніми роками з нашого села та з околиць, де живе такаж голода, як в Стовп'ягах, — почав ся дуже помітний еміграційний рух до Америки. Уже з самих Стовп'яг вибрало ся коло сотні душ. Ідуть виключно чоловіки та парубки, оставляючи дома родину. Таким способом еміграція має цілком зарібковий характер. Вибирають ся наші мандрівці переважно до Бразилії та Аргентини і тільки невелике число подало ся до Північної Америки. Що тижня майже надходять тепер з Нового світа листи від емігрантів, в яких они здебільшого пишуть про своє вдовленє зарібками. Не рідко разом з листами надходять і гроші. Дехто з тих, що подали ся раніш, побувши на чужині зо два роки, повернулись до дому з чималими зарібковими грошеними. Кажуть, ніби попривозили карбованців по 400. Чутки про сих „Американців“ швидко поширюють ся по околицях і заохочують до мандрованя все більше й більше число людей. В сїм році певне руху великого не буде, зважаючи на добрий урожай, що дасть нашим людям змогу прохарчувати ся й дома.

— Про книжковий рух на Україні подає цікаві надзвичайно цифри „Книжка лїтопис“ „главного управління по дїлам печати“. В ч. 25. П подана статистична таблиця російського видавництва за 1908 рік. Відомости, взяті з неї що до київських видавництв, ми подали вчера в літературній хроніці. Нас з сїєї статистики цікавлять цифри що до українських видавництв. Коли порівнати часло примірників, що випустили окремі українські видавництва, з числом книжок, що видали російські видавництва в Києві, стане просто дивно, як за такой короткий час наші видавці могли розвинути таку надзвичайну енергію. Російська література єствує не з вчерашнього дня, а налічує вже добру сотню літ. Українськаж популярна і наукова література почала підійматись на ноги тільки за останне десятилітє. Російські київські видавництва мають своїм ринком усю Европійську і Азійську Росію. Українськіж — коли і постачають свої виданя за кордон і Азійські степи, то се в такій незначній мірі, що власне й раховати сього не можна. Треба ще додати й те, що російська книга тепер має далеко вільнішу дорогу на село ніж українська. Перша, особливо т. зв. „дубочна“, придбала собі не тільки симпатію читача, але і прихильність урядових сфер. Українськаж книжка являєть ся новиною і навіть небезпечною новиною і для начальства і для читачів. І всеж таки українські видавництва ростуть і вначо поширюють свої круги. А се вірний доказ того, що українська книжка і справді знаходить своїх читачів, свій ринок покупців. За се говорить і опублікована вчера статистика і ті відомости, які ми маємо про зріст основних капіталів і валового обороту деяких товариств. З київських видавництв тільки три перевищило наш „Час“: „Київській Сьвітін“, як его називають, — Губанов, Йогансон та Нат. Пинкертов. Всі інші лишили ся далеко позаду. „Час“ виступив 145 тисяч примірників за останній рік. Разом з тим ростуть і розвивають ся основні фонди видавництв і книгарень українських. Так, коли взяти оборот „Київської Старини“ — найстаршої української книгарні, за 1900 р. і прийняти его за одиницю, то далі розвиток єї іде так: в 1901 році валовий дохід побільшив ся в порівнаню з попереднім на 1/2; в 1902 — в порівнаню з тим же 1900 р. — на 1/2; в 1903 р. — на 3/4; в 1904 — на тому самому рівні, що і в попередній; в 1905 р. — на 1 1/2; в 1906 р. — на 1 3/4; в 1907 р. — на 2; і в 1908 р. на цілих 3 1/2 — себ то оборотний капітал 1900 року побільшив ся в 1—5 раз приблизно. Цікава тут одна риса. Російські популярні книжочки підлягають політичній течі часу: в 1905—6 рр. на російські так звані метельки був величезний попит. Тепер же їх майже ніхто не читає і они лежать на полицях. Оборотний капітал київського видавництва „Час“ за рік і чотири місяці побільшив ся тимчасом в 15 раз.

Одна ся цифра свідчить вже, що зріст української книжкої справи йде за останні часи велитенькими кроками і як раз тоді, коли російський книжний ринок перебуває тяжке лихолітє. (Рада).

— Женьський медичний інститут в Одесі. З осени сего року Одеса збогатить ся о нову вишню школу — женьський медичний інститут. Інститут сей відкриває ся заходом декотрих професорів університету й інших місцевих громадських діячів. Комітет фондаторів має дуже небагато грошей, — всього 16 тисяч карбованців, зібраних жертвами і з уладженої кількох місяців тому прогультки. Але комітет думає до осени зібрати ще дещо. Крім того, помешканя для курсів уже найшло ся за дуже недорого плату в догіднім місці города — біля медичного факультету університета, клінік і гор. лікарні, що дуже прислужить ся при практичних роботах будучих

«медичок». Етат учителів майже заповнений. Охочих вступати до інститута сила. Все залежить від міністерського дозволу. Се головню й задержує справу.

— **Злочин не укріє ся.** Перед 18 літами убито в Завишні к. Сокала коршмара Мойсея Дайтшера, его жінку і доньку. Арештовано тоді Ілію Кокотку, місцевого халупника, яко підозрілого о сей злочин, і при одній розправі засуджено его на смерть, але при другій розправі увільнено его. Аж тепер по 18 літах при нагоді ревізії в его домі найдено у него річи Дайтшера. Кокотку знова арештовано і хто знає, як тепер вийде він з процесу.

— **Звірство.** Із Дорної на Буковині пишуть: В селі Гурагаїтї, що лежить на буковинській границі, скоїла ся на 31. м. м. дивна, але при тім і сумна подія. Якийсь урядник Горват був вже від довшого часу із одною дівчиною в тіснійших зносинах, що звичайно ніколи нічого доброго не приносить. Одного дня запив ся він сильно і прийшов до своєї дівчини. Она почала просити, щоб він із любови до неї перестав пити і щоби став вже раз порядною людиною. Сима закидами очевидно «тверезий» ображений почав собі із бідної дівчини кепкувати і в кожнім згляді її поневіряти. Наконець витягнув вік і завдав єї велику рану аж до нутренисти. На страшні крики нещасної, збігли ся сусіди, котрим вдало ся втихомирити п'яного і прикликали жан-дармерию, котра попровадила его до карного суду в Бистриці. Равну дівчину перевезено до шпиталю в Кімполонґу.

— **Огонь.** В Іванчанах коло Збаража згоріло дня 9. с. м. 11 селянських господарств, а в огни згнули 2 штуки худоби. Погорільці, з виїмком одного, були обезпечені.

— **Хосен з громозводів.** Голяндець Ван Гулік, робив спостереження над ударами громів в будівлі в часі від 1882. до 1906. р. На підставі тих спостережень він дійшов до наглядних користей, які приносять нам громозводи, сей хосенний винахід В. Фравліна. З двох случаїв удару грому в будівлю, незаосмотрену громозводом, в однім завжди кінчив ся пожежою будівлі, наколиж будівлі захоронені громозводами, то пожар вибухав лишень на 13 случаїв удару грому в будівлі.

— **«Безграмотність» у Франції.** При останнім списі покликаних до браки, показало ся, що між ними було 9.853 зовсім безграмотних, 4157 таких, що уміли лише читати, 77.109 таких, що крім читання і писання не мали ніяких шкіл, 195.725 покінчивших з добрим поступом середні школи, 6976 з іспитом зрілости з середних шкіл, а 18.194, яких степеня образованя не можна було провирити. В 1872. р. було у Франції ще 56.116 безграмотних.

— **Лік на гостець.** Від соток літ спиритус муравельний знаним єсть як дуже добрий лік на гостець і всякі болі ревматичні. Найліпший є з муравлів чорних, а можна его легко приладити в отсей спосіб. Вложити дрібку меду, або цукру до відповідної фляшки і фляшку ту вложити до муравельника по саму шийку. Муравлі, зваблені солодощами, найдалше до шістьох година виповяють фляшку. Тоді борзенько треба виїняти з муравельника фляшку з муравлями, залати їх сильним спиритусом і закоркувати нобре. По кількох днях, коли муравлі добре натягнути, лік готовий і може бути уживаний на втиранє проти болів ревматичних, ломаню костий і т. п. Спиритус сей треба втирати довго, поволи, аж до суха, се є, коли шкіра під нашою рукою буде зовсім сухою. Коли хто терпить дуже сильні болі (як то кажуть: ломанє ніг, або рук), то добре є самі вимочені мурашки на платину розложити і прикладати до болючого місця.

— **Лікарська штучка.** Із Парижа довідуємо ся про слідуочу історію: Якийсь чоловігя прийшов до лікаря Папона із заміром витягати свої вельми знищені зуби. А що лікар попросив его, щоби хвилину зачекав, бо тим часом мав оглянути иншого пациента, то хорий через сю хвилину не дармував в почекальни, а почав свої кишені набивати ріжними золотими і срібними річами. Коли він лише задумав тихенько вийти, не витягнувши навіть зубів, попросив его лікар до середини. Показало ся, що не було що тягнути, бо зуби здоровісенькі. Лікар замітив був із другої кімнати цілу господарку хорого, тому конче захотіло ся ему слабовитого лічити. Лікар замітив ему, що має невилічиму хворобу, для того конче треба сему лиху запобічи. Помимо впертости вдало ся лікареви его наркотизувати. Коли лише чоловігя пробудив ся із сну, побачив на велике горе поліцію перед собою, що відобрала поховані річи а его попровадила в великім триумфі до «холодної».

— **Знищенє пасіки комашнею.** В «Укр. Бжільництві» пише між иншим О. Палкин: По всіх підручниках бжільництва доводить ся читати, що

комашня на пасіці річ дуже неприємна, бо, мовляв, насьмічує улики. Так думав і я; аж ось трапив ся випадок, який свідчить, що комашня не тільки неприємна, а навіть небезпечна для пасіки. Якось весною минулого року випадково довелось мені бачити пасіку селянина села Коробівки П. Дубини. Пасіка була дуже гарна і посуд новий, великий, гнізда молоді, а бжола при дуже великій силі. Полюбовавши на ту пасіку, я поїхав дальше, аж ось недавно читаю у місцевім «Вѣстнику С.-Х. О-ва» оповістку, що ся пасіка продає ся. Пригадую, яке вражінє зробила на мене ся пасіка у минулім році, і рішаю її купити, аж ось чую від декого, що пасіка та тепер нічого не варта; бо минулої весни на неї напала комашня і чисто покусвала. Починаю розпитуватись краще і дізнаю ось що: привезли пасіку на те місце, де я її бачив торік (се було у саду на хуторі, що стоїть посеред ліса). Дубина поїхав до дому, а коли приїхав через два чи три дні до пасіки, то застав улики повнісенько набиті комашнею, яка не тільки поїла мед, а й погризла місцями вошину, а по деяких уликах позаїдала і бжолу і маток. Витрущуванє та виїтанє комашні з улуків не помогало нічого, і Дубина мусів тікати з пасікою у друге місце. Після такої пригоди де кількі улуків загинуло зовсім, а решта насилу справилась настільки, щоб наносити собі меду на зиму. Треба мати на увазі, що минулої весни у нас була надзвичайно велика повіль Дібра і можливо, що комашня, покинувши позаливанє водою по низьких місцях, гнізда, позалазила на горби. Якраз на такім горбі стояла і пасіка П. Дубини.

— **На руску гімназію прив. в Рогатині** зложено доси на вкладкову книжочку ч. 7000 «Кр. Союза кредит.» у Львові 1.116/35 К.

— **Поетичний кутік.**

Пий ниві щастя чар!
Хто знає, чи завтра не будеш питати:
І де сей жар,
Що нас еднав, що вічно мав трівати?!
Ах, пиймо ниві щастя чар!

Стрясає серцем дрож..
Чи завтра вже не ждуть нас перепони?
Се знать не мож!
На мисль про завтра кров холоде,
Стрясає серцем тайна дрож.

Гірлянди цвітів рож
Коханя геній ниві нам сплітає —
Ах, не тривож,
Що через день краса квіток минає,
Минає і упоєнь дрож.

Пий ниві щастя чар!
Розкоші рай не довго звик трівати,
Погасне жар..
Хто знає, чи завтра не будеш питати:
Зівялі рожі, де ваш чар?

У. К.

Оповідки.

— **Речинець рукополаганя укінчених богословів.** Кандидати стану сьвященничого мають внести прошеня в ціля прийняти до дому пресвитеріального найдалше до кінця серпня с. р. через дотичний уряд деканальний. Прошеня мають бути заосмотрені: 1) Сьвідомством моральности і поведеня виставленим дотичним урядом деканальним. 2) Сьвідомством убожества потвердженням дотичним староством. 3) Посьвідченням від дотичного старества увільнення від служби військової. 4) Метрикою крещеня. 5) Оженивші ся сьвідомством вінчаня. Самі же кандидати мають лично явити ся в Епископскім Ординарияті в Станиславові дня 7. вересня 1909 по полудни о 4. год.

— **В справі конкурсового іспиту.** Подає ся до відомости Всеч. Духовенства станиславівської епархії, що іспит конкурсовий з наук богословських зачне ся 14 вересня 1909. рано. Кандидати, які бажать піддати ся сему іспитови, мають внести свої прошеня найдалше до кінця серпня с. р. Прямчаєсь, що ніхто не буде припущений до іспиту, если не має укінчених трох років сьвященства.

— **В справі подаваня до духовної семінарії в Станиславові.** Кандидати духовного стану, які наміряють старати ся о принятє до духовної семінарії, мають внести свої прошеня до Еписк. Ординариятю через дотичний уряд деканальний найдалше до 15. вересня с. р. До прошеня належить долучити отсі сьвідомства: 1) Метрику крещеня і миропомазаня. 2) Сьвідомство убожества, потвержене староством. 3) Сьвідомства з всіх семестрів шкіл гімназійальних і сьвідомство іспиту зрілости. 4) Сьвідомство моральности видане урядом деканальним або що найменше потвержене, в котрім має бути висказане, що

кандидат є стану вільного. 5) Урядова заява староства, що проситель не належить до звязи військової, або що ему прислугує привілей устами військової. — Дня 24. вересня 1909 мають кандидати лично явити ся о год. 10. рано в Еписк. Ординарияті до іспиту з релігії і співу перкового. — Від Епископского Ординариятю в Станиславові.

— **3 Гусятина.** Посьвяченє угольного каменя під будову власної хати читальні «Просьвіти» в Гусятині відбуде ся дня 18. серпня по службі Божій з походом на площу будови о 12 годині в полудне.

— **Призатна руска гімназія в Копичинцях.** Ми розписали конкурє на прийнятє сил учительських для нашої приватної гімназії. Однак досі еще не знаємо, кількі сил учительських маємо прийняти, як також не знаємо, кількі сал наукових маємо приготувати, бо се залежить від числа учеників. До тепер маємо учеників на першу і другу клясу по одному відділові і для них приготувались вже дві салі. Можливо однак, що по шкільних фєриях зголосить ся еще тільки нових учеників будь на курсє приготвляючий, будь до гімназії, що треба буде держати повні кляси в двох відділах а через те треба на час приготувати салі і постаратись о відповідне число сал учительських. В тій цілі оголошуємо: 1) Щоби ті родичі, що схочуть свої діти дати по фєриях до нашого заведевя — не вчисляючи тих, що вже у нас минувшого року шкільного ходили, чи то на курсє приготвляючий, чи до І. кл. гімназійальної, щоби зголосили ся сейчас до місцевого сьвященника. 2) Іспити на курсє приготвляючий до гімназії, і іспити поправчі і вписи до всіх кляс відбудуть ся 1. і 2. вересня, початок о год. 8. рано. 3) На вписове і прибори шкільні мають гімназисти складати 5 К а бурсаки 2 К 50 с. Шкільний рік 1909/10 розпочне ся дня 3. вересня торжественним Богослуженєм о год. 1/2 до 8. рано, на яке мають безусловно явити ся всі вписані ученики. 4) Більше оголошень чи пригадок в тій справі вже не буде. Від комітету приватної рускої гімназії в Копичинцях дня 5. серпня 1909. о. Петро Шанковський, голова. Адріян Височанський, секретар.

— **3 Долини.** Загальні збори філії «Просьвіти» в Долині відбудуть ся в п'ятницю дня 13. серпня о год. 12. в полудне в салі повітової ради в Долині. Порядок зборів: 1) Звіт виділу, 2) Удільне виділови абсолютній, 3) Реферат економічний, 4) Вибір нового виділу, 5) Внесєня. Вступ на збори мають лише члени товариства «Просьвіта» у Львові і відпоручники читалень.

— **Руский Інтернат СС. Василянк в Перемишлі** подає до відомости інтересованих, що на слідуочий рік шкільний 1909/10 має кількі місць вільних, о котрі можуть убігати ся учениці з учительських семінарий, зі шкіл нормальних, виділових, як також і школи жіночих робіт.

Зголошеня заосмотрені в послідне сьвідомство шкільне, метрику і декларацію родичів, що зобовязують ся правильно вилачувати місячні оплати, належить вносити найдалше до 30. серпня с. р.

За ціле удержанє учениці вносьть місячна оплата 42 К, для семінаристок 38 К. З огляду на велику дорожню в Перемишлі, як також і намірені поліпшеня, які будуть переведені в Інтернаті, місячна оплата не може бути рішучо нікому знижена. Заряд дає вигідне приміщенє, удержанє, нагляд педагогічний і лікарський.

Одворазоні такси, с. є за уживанє інвентаря за цілий рік 8 К, лікаря закладового 4 К і на бібліотеку 2 К, складаєсь на початку року шкільного з горн.

За окрему поміч в науці, науку музики, лекції язика французского і танців платить ся окремо. Що до виправи учениць то кожда мусить мати своє власне біле всего по 6 штук і свою постіль с. є подушку, ковдру, сінник і коцик на ліжку.

Зголошеня просить ся прислати на руки М. Мильничук яко настоятельки інтернату СС. Василянк в Перемишлі. 70 (2—2)

— **Пригадуємо,** що перша хліборобска вистава в Стрию буде отворена 19. вересня с. р. Кожде село, кождий сьвідомий господар повинен взяти участь в тій виставі — виставляючи найдобріші плоди своєї рілі і праці. Зголошеня належить слати на адресу: Кравчий Союз господарско-молочарський в Стрию.

Поручає ся склад церковних параментів у Львові, ул. Руска ч. 8.

ВОЛОДИМИРА УСЦЕНЬСКОГО (давнійше Спожарекій і Усценський)

Цінники на жаданє даром і франсо.

Кость Курило.

Письма з Америки.

New Orleans, La. 14. 3. 1909.
(Дальше).

Красший пол простить мені, але варто би ввести подібну систему в нашій Галичині.

Віддаляючись від центра міста, що раз частіше можна бачити незабудовані площі, та цілі бльоки. Ідучи на південь, бачу прегарну вулицю St. Charles street, що по обидвох боках має стрижені травники вічно зелені цілий Божий рік. Коли надближаюся знова до Napoleon-Ave, відслоняються горді палати мільонерів, будовані в ріжних стилях, в екзотичних огородах дійсного полудня та єго фльори. Куди оком кинуть, пальми і пальмитри, магнолії, олеандри, банами, пишуться мирти і лаври, квітчаються у басенах невуфори, орхідеї, оридети... а запахи йдуть якісь дивні, дуже сильні, убиваючі, але дивно милі, як смерть для найбільшого. А між тим усім падають каскади хрустальної води з під фонтан. І губить ся розум в здогадах, що так люди гарно собі живуть на землі, а тисячі рівночасно в тім самім місті вмирають задля найбільшої нужди і голоду.

О скільки резиденційна дільниця є гарною, люксусовою, о скільки дільниця, в яких живуть робучі, є бідні а місцями находити ся у страшеннім виді. В старих дільницях, близьше ріки переважно доми муровані о іспанськім вязаню. Через цілу довжину такої кам'яниці іде балькон підпертий зелізними стовпами. На тих бальконах продають овочі і дрібні річи, а прохожі люди криють ся сюда перед дощем, або палючими проміннями сонця.

Дуже багато є тут скверів, а на всіх них повно лавок і крісел для прохожих.

Церков ріжних віроісповідань має New Orleans 294, із котрих одна третя часть призначена для „чорних“. Але над тим усім визначає ся найбільшою силою католицький дух, якого силу можна завважати по кількості церков. А є їх звиж сорок. Дуже часто лучало ся мені бачити в тій самій хвилині у кількох і кільканацятьох особах, переходячих вулицею, у пань і панночок хрестик на грудях, а у панів на кляпі у сурдута. Се американськї католики, що не соромлять ся перед цілим світом сказати, що они щирі, необлудні, а віруючі. А як там в нашій Галичині — наші панове?...

Загально взявши New Orleans — се одно з найбільше брудних міст. Багато причин складає ся на те: Великий рух транспортний, тісноста на прочих дільницях, брак достаточної кількості води у водопроводах, а передовсім брак доброї каналізації. Почавши від кількох бльоків, що дотикають ще до Canal на північ, бачимо що раз вузні вулиці та що раз гірше бруковані. Посеред них гори сьмітя і відпадків, а в ринштоках гниюча вода, поросла місцями зеленим мошком. Вода з водопроводів краски забиленого боріцу цілком неможлива до пиття, а до пиття уживають води дощевої, яку ловлять у великі резервоари на те приготовані. При рідких однак дощах відчуваєть ся загально брак води, бо вода дощева постоявши довгий час в резервоарах мутвіє і псуєть ся. З огляду на такі услів'я нічо дивного, що малярія безмілосерно ширить ся у літі і тисячі забирає жертв, а жовта пропасниця лютеє знова на свою руку. Заможні і засібні не відчувають сего. Они мають багато повітря, зливані кілька разів у день вулиці, дистильовану воду до пиття і вареня, лід і густим мушліном накріті ліжка, які хоронять їх від жал і заразків тамошніх комарів.

Але мимо прикрих услів'я гігієнічних торговля і промисл дуже великі. Звідє виходять найбільші транспорти бавовни, цукру, рижу, тютюну, дерева та инчих продуктів полудня. Ньюорлеанська бавовняна біржа ставить і управлінує ціни на всесвітнім ринку.

Замешкалі тут „чорні“ майже усі на службі у „білих“. Ньюорлеан належить до найдорозших американських міст. Для переїжджаючого не вистарчить пять долларів денно, а що говорити та думати про першорядні гостинниці і ре-

ставрації. Одні остриці є тут дешеві, бо тут їх столиця.

Мурини, котрих є майже половина населеня, мають окремі переділки на зелізницях, трамваях, свої реставрації, гостинниці, свої товариства і брацтва.

Що до нашої еміграції, то має вона тут мало репрезентантів, кільканацять усього людей і то майже пропащих для нашої нації, хіба треба би постійно між ними жити та почати їх навчати, як маленькі діти, бо иншої ради нема.

Багато є тут Словінців і Словаків та їх дівчат, що працюють при остригах.

Здавалось би часом, що дорога моя на дармо, а однак так не є, бо точнійше можу поінформувати нашу суспільність про скількість нашої еміграції на південних штейтах. Впрочім побіч моїх вражів, збираю матеріял, що стоїть в тісній звязі із нашою еміграцією.

(Дальше буде).

Телеграми

з дня 12. серпня.

Париж. Кореспондент часоп. „Temps“ доносить із Сан-Себастьяну, що король Альфонс оповістив при огляданю одного полку гузарів, які відходили до Мелілі, що генерал Маріна перейде в суботу в офензиву.

Копенгага. Король поручив провідникови вільної консервативної партії у парламенті графови Трейсове утворене нового кабінету. Завтра дасть граф Трейс остаточну відповідь, чи зможе підняти ся сего діла.

Будапешт. Один з дневників доносить, що кабінет Бекерла наміряє розв'язати угор. сойм і приступити до нових виборів. Се донесене зустрічає ся з запереченем урядових кругів.

Берлін. Лос. Анз. доносить з Солуня, що Сербія змобілізувала свою армію, щоби в разі вибуху війни Туреччина з Грецією, впасти до новобазарского санджаку.

Рим. З Японії доносять, що коло Кобе затонула ціла флотія лодців коралів. 400 осіб на 100 малих кораблях найшло смерть в морі.

Др. Богдан Барвіньський:

Зід галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16^о ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зід в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкоролівя). Львів 1903. 8^о ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстutowич, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8^о ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8^о ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewiczca a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8^о ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріял до історії України-Руси. І. Жовква 1908. мал. 8^о ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імені українсько-руського народу. Львів, мал. 8^о ст. 41. Ціна 40 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

„Przegląd Krajowy“

dwutygodnik polityczny, społeczno-ekonomiczny i literacki o kierunku demokratyczno-krajowym, poświęcony przede wszystkim sprawom kulturalnym Ukrainy.

Передплата „Przegląd-u Krajow-ogo“ вносить в Галичині: річно 18 К, піврічно 9 К, чвертьрічно 4 К 50 с.

Адреса Редакції і адміністрації: Київ, Фундуклівська ч. 10, м. 14.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Біліньского в Збарзжі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурсы тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і зварядів господарских, від шкід огневих під корисними услів'ями, числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1908 припадає на користь членів зворот 15%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і инші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12. 1908 вносять: Фонд резервовий і резерва премій К 1,865.540.—; инші фонди К 458.564.—; разом К 2,324.104.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—3.

Розклад зелізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10*
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30Г	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
„Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
„Курович	—	—	11:19	—	9:39
„Винник	8:07	—	11:19	8:26	9:39
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Гашева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	8:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	8:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	8:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50Г	8:24B
Брухович	8:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
„Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
„Курович	—	7:13	—	2:52	—
„Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Посіпні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі і сьвята від 10/6 до 10/6. А) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 30/6. — Б) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 30/6. — В) В неділі і сьвята а від 1/6 до 30/6 щодень. — Г) Щоденно від 1/7 до 31/8. — 3) Лише в неділі.